Eduskunnan talousvaliokunta

U 48/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä, joka käsittelee komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi.

Ehdotus uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi on osa Euroopan unionin ns. ”Fit for 55”-säädösehdotuspakettia, jolla tavoitellaan kasvihuonekaasujen nettopäästöjen vähentämistä vähintään 55 %:lla vuoteen 2030 mennessä (vertailuvuosi 1990) ja ilmastoneutraalisuuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä. Paketti kattaa useita osa-alueita, energiatehokkuuden lisäksi mm. uusiutuvat energialähteet, maankäyttö, energiaverotus, taakanjako ja päästökauppa.

Ehdotuksessa on annettu yleiset puitteet ja toimenpiteet, joilla edistetään energiatehokkuutta ja varmistetaan energiatehokkuustavoitteiden saavuttaminen Euroopan unionissa. Ehdotuksen tavoitteena on linjata säännöt, joiden avulla toteutetaan energiatehokkuus ensin -periaatetta kaikilla sektoreilla. Ehdotuksessa asetetaan sitova energiatehokkuustavoite Euroopan unionille ja säädetään indikatiivisista kansallisen tason energiatehokkuuspanoksista ja niiden asettamisesta vuodelle 2030.

Valtioneuvoston kirjelmässä on nostettu selkeästi esiin ehdotuksen hyötyjä ja haasteita. VTT haluaa korostaa seuraavia näkökulmia.

- ”Fit for 55”-paketin säädösehdotuksilla on yhteis- ja ristikkäisvaikutuksia, joten säädösehdotusten kokonaisvaikutuksia päästöihin ja kustannuksiin on mahdotonta arvioida tässä vaiheessa. Kokonaisvaikutuksia tulisi arvioida tietojen tarkentuessa.
- VTT kannattaa energiatehokkuus ensin -periaatetta, sillä energiatehokkuuden paraneminen vähentää energian tuotannon, siirron ja jakelun tarvetta ja siten osaltaan kasvihuonekaasupäästöjä. Toimenpiteet periaatteen käyttöönotossa eivät kuitenkaan saa johtaa päästöjen vähentämistavoitteen kannalta epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin eivätkä vaarantaa hiilineutraalisuustavoitetta. Eräs merkittävimmistä kehityksistä päästöjen vähentämiseksi on yhteiskunnan sähköistyminen. Sähkön merkitys korostuu monilla sektoreilla, joko suorana tai epäsuorana sähkön käyttönä (vety, P2X), ja sähkön kysyntään tulee kohdistumaan lisäpaineita. Ehdotuksessa esitetty tiukentuva tavoite energian kokonaiskulutuksen ja loppukäytön vähentämiselle ei ole täysin linjassa tämän kehityksen kanssa, joka perustuisi pitkälti vaihtelevaan uusiutuvaan sähköntuotantoon sekä siihen liittyviin energian varastointiratkaisuihin.
- Ehdotuksessa edellytetään julkisten rakennusten energiaremonttien intensiteetiksi 3 % / vuosi. Kaavamaisen vaatimuksen riskinä on korjaussyklien nopeutuminen, jolloin rakennuksia korjattaisiin ennen teknisen käyttöiän päättymistä ja tällä tavoin hukattaisiin rakenteisiin sitoutuneet fyysiset resurssit ja pääoma sekä lisättäisiin materiaalituotannon ja rakentamisen päästöjä. Ehdotus rakennusten inventaariosta on kannatettava, koska nykyinen DVV-rakennusrekisteri sisältää runsaasti virheitä.
- Kaukolämpö- ja kaukojäähdytysjärjestelmät ovat osa integroituvaa energiajärjestelmää. Esitetyt vähimmäisvaatimukset uusiutuvan energian, hukkalämpöjen ja yhteistuotannon osuuksille saattavat vaikeuttaa sekä lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmän että koko energiajärjestelmän laajamittaista kehittämistä. Tähän kytkeytyy myös se, miten uusiutuva lämpö ja hukkalämpö määritellään, sillä hukkalämpö voi olla alkuperältään uusiutuvaa tai fossiilista.

Espoossa 12. lokakuuta 2021

Tuula Mäkinen
Lead, Green electrification

Antti Arasto
Vice President, Industrial energy and hydrogen